

УДК 796.015.132:005.95(477)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-543-547

СТОЗУБ Олександр –

викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7115-1481>
e-mail: Sasha.Stozub@gmail.com

БУТЕНКО Антон –

доцент кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4005-6829>
e-mail: butenko79@gmail.com

ГРИЦАЙ Василь –

старший викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7170-2390>
e-mail: v.grad1972@gmail.com

ХАРЧЕНКО Віталій –

викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4897-3863>
e-mail: Vetalkharchenko747@gmail.com

СОЦІОМЕТРИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЗГУРТОВАНOSTI Й ЛІДЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОРТУ В УКРАЇНІ

У статті обґрунтовано значущість соціометричного моніторингу згуртованості та лідерства як інструменту підвищення якості кадрового забезпечення у сфері фізичної культури і спорту України. Показано, що результативність командної діяльності залежить не лише від індивідуальної майстерності спортсменів і компетентності тренера, а й від структури міжособистісних зв'язків, рівня довіри, наявності неформальних лідерів, підгруп, ізольованих учасників та потенційних зон напруження. Соціометричний підхід розглянуто як діагностичну основу доказових кадрових рішень (комплектування складу, розподіл ролей, призначення капітана/координаторів, планування психологічного супроводу), що знижує ризик суб'єктивних оцінок і підсилює керованість командною динамікою. Окреслено ключові соціометричні показники для аналізу проблеми: індекси прийняття/відкидання, взаємність виборів, індикатори згуртованості, ступінь фрагментації та поляризації статусів. Наголошено на прикладній цінності регулярного моніторингу для раннього виявлення конфліктогенних тенденцій, профілактики дезінтеграції та підвищення психологічної безпеки в колективі. Зроблено висновок, що системне використання соціометрії у спортивних організаціях забезпечує узгодження кадрової політики з реальними соціально-психологічними процесами в команді та сприяє зростанню стабільності й ефективності спортивної діяльності.

У статті розглядається роль соціально-психологічної структури спортивної команди як чинника її результативності. Підкреслюється значення підгруп, які можуть виступати ресурсом підтримки та взаємодопомоги, але за відсутності спільної мети перетворюються на «кліки», що знижують згуртованість і створюють бар'єри у комунікації. Окрему увагу приділено ізольованим учасникам із низьким соціометричним статусом, які схильні до невпевненості, зниження мотивації та труднощів інтеграції у командні дії, що негативно позначається на стабільності колективу. Також акцентовано на потенційних зонах напруження – конфліктних парах, конкуренції за роль, несправедливому розподілі ресурсів та різних ціннісних орієнтаціях, які формують прихований «фон стресу» і підвищують ризик дезорганізації у критичні моменти змагань. Зроблено висновок, що управління результативністю команди виходить за межі техніко-тактичної підготовки та потребує системної діагностики й розвитку соціально-психологічної структури групи.

Ключові слова: соціометрія, соціометричний моніторинг, згуртованість команди, неформальне лідерство, статус у групі, командна динаміка, психологічна сумісність, соціальна мережа команди, кадрове забезпечення спорту, спортивна організація, психологічна безпека, конфліктопрофілактика.

STOZUB Oleksandr –

Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7115-1481>
e-mail: Sasha.Stozub@gmail.com

BUTENKO Anton –

Associate Professor, Department

of Physical Education, Special Physical Training and Sports
Military Institute of Telecommunications and Information
Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4005-6829>
e-mail: butenko79@gmail.com

HRYSYAI Vasyi –

Senior Lecturer, Department of Physical Education,
Special Physical Training and Sports Military
Institute of Telecommunications and
Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7170-2390>
e-mail: v.grad1972@gmail.com

KHARCHENKO Vitalii –

Lecturer at the Department of Physical Education, Special
Physical Training and Sports
Military Institute of Telecommunications
and Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4897-3863>
e-mail: Vetalkharchenko747@gmail.com

SOCIOMETRIC MONITORING OF COHESION AND LEADERSHIP AS A TOOL FOR SPORTS HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN UKRAINE

The article substantiates the significance of sociometric monitoring of cohesion and leadership as a tool for improving the quality of human resources management in the field of physical culture and sports in Ukraine. It is shown that team performance depends not only on athletes' individual skills and the coach's competence, but also on the structure of interpersonal ties, the level of trust, the presence of informal leaders, subgroups, isolated members, and potential tension zones. The sociometric approach is considered a diagnostic basis for evidence-based HR decisions (team selection, role allocation, appointing a captain/coordinators, planning psychological support), which reduces the risk of subjective judgments and enhances the manageability of team dynamics. Key sociometric indicators for analyzing the problem are outlined: indices of acceptance/rejection, reciprocity of choices, cohesion indicators, and the degree of fragmentation and polarization of statuses. The applied value of regular monitoring for early detection of conflictogenic trends, prevention of disintegration, and enhancement of psychological safety in the team is emphasized. It is concluded that the systematic use of sociometry in sports organizations aligns HR policy with real socio-psychological processes within the team and contributes to greater stability and effectiveness of sports performance.

The article examines the role of the socio-psychological structure of a sports team as a factor of its performance. The importance of subgroups is highlighted: they can act as a resource of support and mutual assistance, yet in the absence of a shared goal they may turn into "cliques" that reduce cohesion and create communication barriers. Particular attention is paid to isolated members with low sociometric status, who tend to experience insecurity, decreased motivation, and difficulties integrating into team actions, which negatively affects group stability. The paper also focuses on potential tension zones, conflict dyads, competition for roles, unfair distribution of resources, and differing value orientations, that create a hidden "stress background" and increase the risk of disorganization during critical moments of competition. It is concluded that managing team performance goes beyond technical and tactical training and requires systematic diagnosis and development of the group's socio-psychological structure.

Key words: sociometry, sociometric monitoring, team cohesion, informal leadership, group status, team dynamics, psychological compatibility, team social network, sports HR management, sports organization, psychological safety, conflict prevention.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Ефективність сучасних спортивних команд і організацій дедалі більше визначається не лише рівнем індивідуальної майстерності, а якістю їх взаємодії, психологічною сумісністю, неформальною структурою впливу та здатністю колективу діяти як єдине ціле. У системі фізичної культури і спорту України, де зростає конкуренція, посилюються вимоги до результату та безпеки підготовки, кадрові рішення (відбір, комплектування команд, призначення капітанів, тренерів, координаторів, формування штабів) потребують об'єктивних, надійних і оперативних інструментів оцінювання соціально-психологічних параметрів групи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому підґрунті теми доцільно спиратися на праці Дж. Морено, Х. Дженнінгса, К. Левіна, Б. Такмена, Д. Картрайта, А. Зандера, Л. Фестінгера, А. Бандури, Б. Басса, Б. Авольйо, П. Челладура, А. Каррона, М. Ейса, Р. Вайса, Д. Фрідрікса, Д. Лої, Л. Карамушки, С. Максименка, Г. Ложкіна та Я. Коломінського, які стверджують, що соціо-

метричний моніторинг дає можливість отримувати вимірювані дані про згуртованість, статусно-рольову структуру, комунікативні зв'язки та лідерські позиції в команді, що підсилює доказовість кадрового забезпечення й знижує ризики суб'єктивних помилок у доборі персоналу. Виявлення неформальних лідерів, ізольованих учасників, підгруп і потенційних «зон напруження» дозволяє своєчасно коригувати командну взаємодію, підтримувати психологічну безпеку та попереджати конфлікти, які негативно впливають на результати, дисципліну й відновлення спортсменів.

Особливої ваги тема набуває в умовах сучасних викликів для українського спорту (кадрова мобільність, змішані формати підготовки, оновлення складів команд, інтеграція молоді, мультикультурні команди), коли потрібні технології швидкої діагностики та управління груповою динамікою. На разі, соціометричний моніторинг є актуальним як науково обґрунтований інструмент, що поєднує психологічну діагностику з практикою кадрового менеджменту у сфері фізичної культури і спорту України та сприяє

підвищенню результативності командної діяльності. Актуальність теми визначається необхідністю інтеграції соціометричних методів у систему управління спортивними командами, що сприятиме підвищенню ефективності їхньої діяльності, розвитку лідерського потенціалу та забезпеченню стійкої кадрової бази спорту в Україні [1–6].

Метою статті є обґрунтування соціометричного моніторингу згуртованості й лідерства як інструмента кадрового забезпечення спорту в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасний розвиток спорту в Україні потребує ефективних інструментів кадрового забезпечення (Б. Такмена, Д. Картрайта, А. Зандера, Л. Фестінгера), які враховують не лише фізичну та технічну підготовку спортсменів, а й соціально-психологічні чинники їхньої взаємодії. У командних видах спорту особливого значення набувають згуртованість колективу та лідерство, адже саме вони визначають рівень колективної ефективності, здатність до спільного подолання труднощів і досягнення високих результатів [2, 4].

Соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства є актуальним інструментом, що дозволяє своєчасно виявляти статусно-рольову структуру команди, діагностувати рівень міжособистісних зв'язків та прогнозувати можливі ризики у функціонуванні спортивного колективу, що особливо важливо в умовах зростання конкуренції, потреби у формуванні стабільних команд та підвищення вимог до професійної підготовки спортсменів [1, 6].

Наукове підґрунтя теми спирається на класичні та сучасні концепції соціометрії (Р. Вайса, Д. Фрідрікса, Д. Лої, Л. Карамушки, С. Максименка, Г. Ложкіна та Я. Коломінського), групової динаміки, лідерства й командної згуртованості, що підтверджує її методологічну значущість. Водночас український контекст дослідження додає практичної цінності, адже враховує специфіку соціально-психологічних процесів у спортивних колективах та потребу у створенні дієвих механізмів кадрового забезпечення спорту [3, 5].

Соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства в спортивних командах є актуальним інструментом кадрового забезпечення спорту в Україні, оскільки дозволяє на доказовій основі виявляти неформальних лідерів, структуру взаємин, «вузли» підтримки та потенційні осередки напруження у групі, що безпосередньо впливає на стабільність складу, ефективність комунікації та результативність змагальної діяльності. В контексті соціометрії Дж. Морено та спортивно-психологічних підходів до згуртованості (А. Каррон) і лідерства в команді (П. Челладураї), сучасні дослідження підтверджують [2, 4]:

1) згуртованість має надійний зв'язок із показниками командної ефективності, але потребує коректних методів вимірювання;

2) лідерські впливи тренера/капітанів та норми взаємодії здатні підсилювати або послаблювати згуртованість;

3) аналіз мережевої/соціометричної структури дає практичні рішення для відбору, адаптації

новачків, профілактики конфліктів і планування командної взаємодії.

У кадровій роботі це означає перехід від інтуїтивних рішень до системного менеджменту людських ресурсів: оцінювання «командної сумісності», цільове формування лідерського ядра, підбір комунікаційних ролей, визначення потреб у психологічному супроводі та тренінгах згуртованості.

Результативність командної діяльності у спорті формується як синергія індивідуальних можливостей і якісної взаємодії в групі. Навіть за високої технічної підготовки спортсменів і професійного рівня тренера підсумковий результат залежить від того, як команда «працює» як соціальна система: чи узгоджуються ролі, чи підтримується темп і ритм спільних дій, чи є готовність підстрахувати партнера, прийняти рішення в умовах дефіциту часу та стресу. Саме тому структура міжособистісних зв'язків (хто з ким взаємодіє, кому довіряє, до кого звертається по підтримку) визначає швидкість обміну інформацією, координацію і здатність зберігати стабільність у критичних ситуаціях [1, 4].

Емпіричне дослідження було організовано на базі спортивного колективу (команди) у межах навчально-тренувального процесу та змагальної підготовки. Збір даних здійснювався в природних умовах функціонування команди (планові тренування/збори, командні наради, спільні ігрові взаємодії), що забезпечило екологічну валідність результатів і можливість фіксації реальної структури міжособистісних зв'язків, довіри та неформального лідерства. Вибірku склали N=30 спортсменів одного колективу, що відповідає типовому розміру спортивної групи та є достатнім для проведення соціометричного аналізу (розподілу статусів, виявлення підгруп, ізольованих учасників і зон напруження). Учасники залучалися за критеріями включення: належність до команди, регулярна участь у тренувальному процесі, інформована згода; критерії виключення: тимчасова відсутність у команді/тривале вибуття з процесу підготовки.

Репрезентативність вибірки за соціометричними показниками. Розподіл соціометричних статусів у групі відображає повний спектр позицій у внутрішньогруповій структурі (табл. 1, рис. 1), що підвищує репрезентативність саме для аналізу командних відносин: «зірки» – 4 (13,3%), «переважні» – 7 (23,3%), «прийняті» – 10 (33,3%), «нехтувані» – 5 (16,7%), «відкинуті» – 3 (10,0%), «ізольовані» – 1 (3,3%). Така конфігурація є змістовно «повною»: наявні ядро впливу (лідери/«зірки»), соціально прийнята більшість («прийняті»), периферійні учасники та групи ризику (нехтувані/відкинуті/ізольовані), що дозволяє коректно аналізувати не лише середні тенденції, а й потенційні дисфункції взаємодії (виключення, латентні конфлікти, розриви комунікації), тобто виявляти саме ті чинники, що впливають на результативність командної діяльності.

Вибірku є репрезентативною для даної команди (внутрішня репрезентативність), оскільки

охоплює всіх/більшість її членів і відтворює реальну статусну структуру. Водночас узагальнення на інші команди/види спорту має бути обережним (зовнішня репрезентативність), бо соціометричний профіль залежить від віку, стажу, ролей, рівня змагальності й організаційної культури. Для підсилення зовнішньої репрезентативності доцільно в подальших дослідженнях застосувати порівняння кількох команд, стратифікацію за ролями/досвідом та повторні вимірювання в різні періоди сезону.

Таблиця 1

Показники соціометричного статусу групи спортсменів (N=30)

Соціометричний статус	К-ть спортсменів	%
«Зірки»	4	13.3
«Переважні»	7	23.3
«Прийняті»	10	33.3
«Нехтувані»	5	16.7
«Відкинуті»	3	10.0
«Ізольовані»	1	3.3

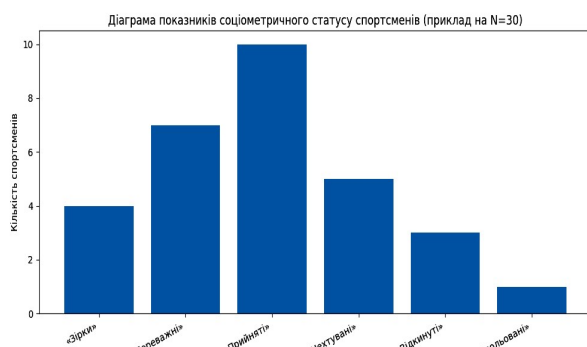

Рис. 1. Діаграма показників соціометричного статусу спортсменів (N=30)

Рівень довіри виконує функцію психологічного “клею” команди: він зменшує потребу в надконтролі та взаємних підозрах, підвищує відкритість комунікації і готовність обговорювати помилки без приниження. За низької довіри учасники частіше уникають відповідальності, приховують проблеми, діють “на себе”, що послаблює командну тактику й ускладнює тренерські корекції. У змагальних умовах це проявляється у провалах координації, неузгоджених діях, надмірній конфліктності або, навпаки, пасивності й “мовчазній” напрузі.

Наявність неформальних лідерів є критичною, оскільки вони впливають на мотивацію, дисципліну, емоційний тонус і прийняття тренерських рішень. Якщо неформальне лідерство збігається з формальними ролями (капітан, старший гравець), команда отримує підсилення керованості й відповідальності. Якщо ж лідерство “паралельне” або конкурентне, зростає ризик подвійних стандартів, внутрішньої опозиції, саботажу рішень та розщеплення групи на табори.

Важливим чинником виступають підгрупи: вони можуть бути ресурсом (підтримка, швидка взаємодопомога), але за відсутності спільної мети легко перетворюються на “кліки”, що знижують згуртованість і підсилюють міжособистісні бар’єри. У такій ситуації інформація та емоційна

підтримка циркулюють всередині підгруп, а не між усіма учасниками, що погіршує командну єдність і ускладнює командну взаємодію під час змагання.

Окремий ризик становлять ізольовані учасники (низький соціометричний статус, дефіцит позитивних зв’язків). Вони частіше переживають невпевненість, зниження мотивації, підвищену тривожність, менш охоче беруть ініціативу і гірше інтегруються в командні дії. Для команди це означає втрату потенціалу, нестабільність “слабких ланок” і підвищення ймовірності помилок у відповідальні моменти. Нарешті, потенційні зони напруження (конфліктні пари, конкуренція за роль, несправедливе сприйняття розподілу часу/нагород, різні цінності) діють як прихований “фон стресу”. Вони забирають психологічні ресурси, провокують емоційні зриви, погіршують комунікацію і підвищують ризик дезорганізації саме тоді, коли потрібні максимальна зібраність і підтримка. Тому управління результативністю команди закономірно виходить за межі техніко-тактичної підготовки та включає діагностику й розвиток соціально-психологічної структури групи.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Проведений соціометричний аналіз підтвердив, що результативність командної діяльності зумовлюється не лише індивідуальною майстерністю та управлінськими рішеннями тренера, а й структурою міжособистісних зв’язків у групі. Розподіл соціометричних статусів (ядро–периферія) виявив наявність стійкого центру впливу та підтримки, основної «робочої» більшості й групи ризику соціального відчуження. Це означає, що командний потенціал залежить від того, наскільки ефективно організовано взаємодію між лідерами та більшістю, а також від своєчасного включення спортсменів з низьким статусом у спільні дії та комунікацію. Отже, соціометричний моніторинг є дієвим інструментом кадрового забезпечення спорту, оскільки дозволяє прогнозувати згуртованість, виявляти неформальні ролі, потенційні конфліктні вузли та адресно планувати психологічний супровід команди.

Соціометричні статуси спортсменів є важливим показником внутрішньої структури команди та чинником її результативності. «Зірки» та «переважні» формують ядро колективу, задають тон взаємодії й забезпечують стабільність, тоді як «прийняті» становлять основну робочу більшість, що підтримує системність і узгодженість командних дій. Водночас «нехтувані», «відкинуті» та «ізольовані» спортсмени утворюють групу ризику, яка потребує особливої уваги, адже їхня позиція може знижувати згуртованість, підвищувати напруженість і ставати джерелом конфліктів. Узагальнено, розподіл статусів дозволяє не лише діагностувати соціально-психологічний клімат команди, а й обґрунтовувати кадрові рішення, визначати напрями корекційної роботи та наставництва, оптимізувати комунікацію й цілеспрямовано підвищувати згуртованість, що забезпечує перехід від інтуїтивного управління командою до доказового психологічного супроводу, що є ключовою умовою ефективності та стабільності спортивного колективу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Grossman R., Nolan K., Rosch Z., Mazer D., Salas E. The team cohesion–performance relationship: A meta-analysis exploring measurement approaches and the changing team landscape. *Organizational Psychology Review*. 2022. Vol. 12(2). P. 181–238. DOI: <https://doi.org/10.1177/20413866211041157>
2. Salcinovic B., Drew M., Dijkstra H. P., Waddington G., McCall A. Factors influencing team performance: What can support teams in high-performance sport learn from other industries? A systematic scoping review. *Sports Medicine – Open*. 2022. Vol. 8(1). Article 25. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40798-021-00406-7>
3. Oh Y., Yoo J.-I. Team cohesion in individual/team sports athletes: Transformational leadership and the role of social norms. *Healthcare*. 2023. Vol. 11(6). Article 792. DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare11060792>
4. Peng Y., Wong Y. J. Effects of coaches' transformational leadership behavior on team cohesion. *Frontiers in Psychology*. 2025. Vol. 16. Article 1471864. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1471864>
5. Kim M. J., Park S., Love A. Cross-cultural study of social networks, team cohesion, and effectiveness among Korean and US collegiate student-athletes. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2025. Vol. 7. Article 1639370. DOI: <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1639370>
6. Візнюк І. М., Долинна А. С., Долинний С. С. Соціально-психологічна природа конфлікту: Навчально-методичний посібник. Монографія ВДПУ. 2025. 146 с. DOI: <https://doi.org/10.31652/2080-75-25-385>

REFERENCES

1. Grossman, R., Nolan, K. P., Rosch, Z., Mazer, D., & Salas, E. (2022). The team cohesion–performance relationship: A meta-analysis exploring measurement approaches and the changing team landscape [The team cohesion–performance relationship: A meta-analysis exploring measurement approaches and the changing team landscape]. *Organizational Psychology Review*. 12(2). Pp. 181–238. DOI: <https://doi.org/10.1177/20413866211041157> [in English]
2. Salcinovic, B., Drew, M., Dijkstra, H. P., Waddington, G., & McCall, A. (2022). Factors influencing team performance: What can support teams in high-performance sport learn from other industries? A systematic scoping review [Factors influencing team performance: What can support teams in high-performance sport learn from other industries?]. *Sports Medicine – Open*. 8(1). Article 25. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40798-021-00406-7> [in English]
3. Oh, Y., & Yoo, J.-I. (2023). Team cohesion in individual/team sports athletes: Transformational leadership and the role of social norms [Team cohesion in individual/team sports athletes: Transformational leadership and the role of social norms]. *Healthcare*. 11(6). Article 792. DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare11060792> [in English]
4. Peng, Y., & Wong, Y. J. (2025). Effects of coaches' transformational leadership behavior on team cohesion [Effects of coaches' transformational leadership behavior on team cohesion]. *Frontiers in Psychology*. 16. Article 1471864. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1471864> [in English]
5. Kim, M. J., Park, S., & Love, A. (2025). Cross-cultural study of social networks, team cohesion, and effectiveness among Korean and US collegiate student-athletes [Cross-cultural study of social networks, team cohesion, and effectiveness among Korean and US collegiate student-athletes]. *Frontiers in Sports and Active Living*. 7. Article 1639370. DOI: <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1639370> [in English]

6. Vizniuk, I. M., Dolynna, A. S., & Dolynnyi, S. S. (2025). *Sotsialno-psykholohichna pryroda konfliktu: Navchalno-metodychnyi posibnyk* [The socio-psychological nature of conflict: Educational-methodical guide]. Monohrafi VDPV. 146. DOI: <https://doi.org/10.31652/2080-75-25-385> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СТОЗУБ Олександр – викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства як інструмент кадрового забезпечення спорту в Україні.

БУТЕНКО Антон – доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства як інструмент кадрового забезпечення спорту в Україні.

ГРИЦАЙ Василь – старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства як інструмент кадрового забезпечення спорту в Україні.

ХАРЧЕНКО Віталій – викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: соціометричний моніторинг згуртованості й лідерства як інструмент кадрового забезпечення спорту в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

STOZUB Oleksandr – Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: sociometric monitoring of cohesion and leadership as a tool for sports human resources management in Ukraine.

BUTENKO Anton – Associate Professor, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: sociometric monitoring of cohesion and leadership as a tool for sports human resources management in Ukraine.

HRYTSAI Vasyl – Senior Lecturer, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: sociometric monitoring of cohesion and leadership as a tool for sports human resources management in Ukraine.

KHARCHENKO Vitalii – Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: sociometric monitoring of cohesion and leadership as a tool for sports human resources management in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.10.2025 р.